

Ratne štete na muzejima i muzejskoj građi u Hrvatskoj - metodologija popisa i prezentacija podataka

---

Pavić, Vladimira

Source / Izvornik: **Zbornik I. kongresa hrvatskih povjesničara umjetnosti, 2004, 375 - 382**

Conference paper / Rad u zborniku

Publication status / Verzija rada: **Published version / Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:254:943880>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-20**

Repository / Repozitorij:

[PODEST - Institute of Art History Repository](#)

Ratne štete na muzejima i muzejskoj građi u Hrvatskoj — metodologija popisa i prezentacija podataka

Nakon izvjesnosti početka rata 1991. godine, već prije samih ratnih operacija u Hrvatskoj, dogovorena je koordinacija poslova zaštite pokretne i nepokretne baštine. Uspostavljena je hijerarhija sustava i mjera zaštite koje su se provodile prema odredbama Haaške konvencije.

U lancu hijerarhije na vrhu je bilo Ministarstvo kulture RH, koje je već 8. 07. 1991. godine dostavilo muzejima i galerijama Hrvatske *Upute o poduzimanju mjera zaštite kulturnih dobara u izvanrednim prilikama*. Nešto kasnije (22. kolovoza) proslijeđena je i *Naredba za provođenje mjera fizičko-tehničke zaštite* u objektima u kojima se nalaze pokretni spomenici kulture.

Državna uprava za zaštitu kulturne baštine je, osim mjera zaštite nepokretne baštine, organizirala i terenske ekipe koje su evakuirale najvrjedniju pokretnu građu iz sakralnih objekata (podaci o stradanju i obnovi spomeničke baštine objavljeni su u *Godišnjaku zaštite spomenika kulture Hrvatske*, br. 24/25, 1998./99., izdavač Ministarstvo kulture RH, Uprava za zaštitu kulturne baštine Zagreb, 1999.)

Uloga MDC-a

Visoko mjesto u navedenoj »zaštitarškoj« hijerarhiji zauzima Muzejski dokumentacijski centar, skraćeno MDC, kao centralna informacijska i dokumentacijska služba za mrežu hrvatskih muzeja. MDC (osnovan 1955. s ulogom koordinatora rada muzeja i galerija, sa zadaćom prikupljanja muzejske dokumentarne građe, s najbogatijom muzeološkom knjižnicom u Hrvatskoj te intenzivnom izdavačkom djelatnošću) je i prije rata 1991., između ostaloga, već posjedovao *Registar muzeja i galerija Hrvatske*, za koji sami muzeji dostavljaju podatke. Registar je računalna pretraživa baza podataka koja sadrži najrelevantnije podatke o svakoj muzejsko-galerijskoj ustanovi u Hrvatskoj. Mreža hrvatskih muzeja tada je brojila 219 ustanova s fundusom od oko 5.000.000 muzejskih predmeta.

Kako je većina muzeja smještena u povijesne zgrade, dakle spomenike kulture, opasnost od ratnih razaranja bila je dvostruka, jer se odnosila na zgradu kao spomenik i na muzejske predmete u njoj, koji nisu uvijek bili smješteni u odgovarajućim uvjetima.

Jedan od prvih zadataka MDC-a u ratnim uvjetima bilo je prikupljanje svih mogućih podataka, fotografija i videozapisa o ratnim štetama na i u muzejima, galerijama i zbirkama, koji su svakodnevno stizali s terena.

Važan zadatak MDC-a bio je i informiranje domaće i međunarodne javnosti o zbivanjima i obimu razaranja kulturne baštine. Svakodnevno su odašiljana pisma i apeli za pomoć, tako da su sve relevantne međunarodne institucije (UNESCO, ICOM, ICCROM) bile pravovremeno obaviještene o obimu razaranja. Apel je poslan na 40 adresa međunarodnih institucija.

Prva inicijativa za pomoć došla je od pojedinca — privatne fundacije ARCH koju je vodila barunica Francesca Thyssen Bornemisza (danas von Habsburg), a početkom 1992. uslijedio je i posjet muzealaca Austrije, koji su prvi došli u misiju utvrđivanja činjeničnog stanja.

U listopadu 1993. ICOM je poslao u Hrvatsku svoju *Misiju za utvrđivanje činjeničnog stanja* sa službenom predstavnicom Barbarom Roberts. Tek dvije godine kasnije, 1995. godine, Hrvatsku je službeno posjetio i Patrick Boylan iz ICOM-ove *Komisije za provođenje Haaške konvencije*.

Iako spora, međunarodna administracija je putem misija upućenih na naše područje, osim moralne potpore, koja nam je tada bila itekako potrebna, internacionalizirala problem ratnih šteta na kulturnoj baštini.

Internacionalizaciji problema hrvatske kulturne baštine doprinijelo je objavljivanje podataka o ratnim razaranja u MDC-ovu stručnom muzeološkom časopisu *Informatica Museologica*, a posebno suradnja s dizajnerom Borisom Ljubičićem koji oblikuje plakate MDC-a povodom Međunarodnog dana muzeja.

Boris Ljubičić je 1991. grafički oblikovao plakat s prikazom karte zemlje sastavljene od krhotina zemljanog posuđa, za koji je dobio prvu nagradu na međunarodnoj smotri u Rimu *MEDIA SAVE ART*, kojoj je zadaća prezentacija baštine putem suvremenih medija. I narednih godina Ljubičić dizajnira plakate u kojima su čitljive poruke ratnih razaranja, a koji su već općepoznati stručnoj i široj javnosti.

Boris Ljubičić 1992. kreira plakat s prikazom polovice djevojačke glave, čuvenog antičkog portreta Solinjanke i lubanje neandertalca iz Krapine. Ruke na plakatu iz 1993. su po-

ziv na suradnju među ljudima. Mravi koji ispisuju slovo M (muzej), iz 1994. simboliziraju dobru organizaciju, suradnju, strpljenje, marljivost i upornost muzealaca. Plakat iz 1995. prikazuje ruke u rukavicama koje krađu Meštrovićevu skulpturu, što je možda najizravniji komentar onoga što se tada zbivalo u Hrvatskoj kao posljedica rata: krađa umjetnina i muzejskih predmeta.

Ti su plakati jedinstven primjer profesionalnog stava struke prema ratnim razaranjima kao izravna poruka međunarodnoj stručnoj javnosti i konkretno upozorenje.

Nakon internacionaliziranja ratnih šteta u Hrvatskoj putem muzejskih publikacija, pisama, apela i plakata uspostavljena je suradnja i s ustanovom Art Loss Register, koja se bavi ukradenim umjetninama i njihovim pronalaženjem. Danas se otuđena muzejska građa, kao i druge nestale umjetnine, traži u Interpolovom programu traženja nestalih svjetskih umjetnina.

Prikupljanje, obrada i upis podataka za registar ratnih šteta na muzejima i galerijama u Hrvatskoj

Kako je već navedeno, MDC je kontinuirano tijekom rata prikupljao podatke i stvarao baze o ratnoj šteti na muzejskim zgradama i građi od 1991. do 1995. godine.

U prvoj polovici 1996. godine u MDC-u je osnovana Stručna komisija za popis i procjenu ratne štete na muzejskoj građi u Hrvatskoj (u sklopu Posebne središnje komisije za popis i procjenu ratne štete na spomenicima kulture pri Ministarstvu kulture RH, a u skladu sa Zakonom o utvrđivanju ratne štete, NN 61 i 70/1991.).

Komisija je razradila metodologiju popisivanja šteta i utvrdila minimum dokumentacije potrebne za ispunjavanje propisanih obrazaca: inventarni popisi i opisi građe, a naročito fotodokumentacija građe prije i nakon nastalih šteta.

Iz Registra (svih hrvatskih) muzeja i zbirke, koji se vodi u MDC-u, generiran je popis muzeja s ratnom štetom: onih koji su pretrpjeli oštećenja na zgradama (podaci koje su stručnjaci MDC-a prikupljali od 1991. godine) i onih s oštećenom građom. Pridodan je i popis muzeja s okupiranog područja Hrvatske te posebno muzeja u Podunavlju i Baranji, nedostupnih do sredine 1997. godine, jer su bili pod prijelaznom upravom.

Nakon izrade popisa svi muzeji i kustosi, osim onih na okupiranom području, obaviješteni su o potrebi pripreme i prikupljanja dokumentacije o stradaljoj građi. Načinjen je i plan terenskog obilaska svih muzeja s navedenog popisa s ciljem provjere dostupnih i već poznatih podataka o sudbini muzejske građe te prikupljanja sve moguće dokumentacije i fotodokumentacije o stanju muzeja i muzejskih fundusa prije i nakon ratnog razaranja. Od 1996. do 1999. provedena su sustavna terenska istraživanja, fotografiranje zatečenog stanja zgrada i muzejske građe. Unatoč brojnim problemima, istraživanja su rezultirala pronalaskom zadovoljavajuće količine dokumentacije, fotodokumentacije i dovoljnog broja podataka o muzejskim predmetima stradalima u ratu.

Istovremeno s terenskim obilascima prikupljeni podaci o stradaljoj građi obrađivani su i upisivani u propisane obrasce, odnosno **komplet obrazaca Štete na pokretnim spomenicima kulture** (Š-06) koji sadrži slijedeće:

Omot (Š-06) s podacima za ustanovu i kodiranim podacima za vrstu spomenika (muzejskog predmeta), stanje predmeta prije oštećivanja, razdoblje nastanka predmeta, spomeničku kategoriju predmeta, mogućnost restauratorskog zahvata, hitne intervencije i stupanj oštećenja predmeta.

Na 1. listu (Š-06/1) upisani su podaci o pojedinačnom muzejskom predmetu i kodne oznake s omota; zatim opis spomenika/muzejskog predmeta, opis oštećenja i prijedlog zaštitnih radova.

List 2. (Š-06/2) predviđen je za skicu uništenih spomenika/muzejskih predmeta koji nemaju fotodokumentaciju.

Na 3. list (Š-06/3) stavlja se fotodokumentacija predmeta prije (ako postoji) i nakon oštećivanja (sa signaturom negativa, datumom i autorom snimanja).

Zadnji list (Š-06-POM) u obliku tabele sadrži popis svih stradalih predmeta, s podacima o stupnju oštećenja te novčanom iznosu vrijednosti nestalih i uništenih muzejskih predmeta i iznosu troškova restauratorskih i konzervatorskih radova za teško i lako oštećene predmete.

Omot sadrži i Zapisnik stručne komisije za popis i procjenu ratne štete, koji se ispunjava samo u slučaju kad postoji svjedok pljačke muzejske građe.

S obzirom na brojne probleme i poteškoće prilikom utvrđivanja šteta na građi tijekom obilaska terena i prikupljanja dokumentacije, stradale ustanove dijelimo u nekoliko grupa. U prvu grupu ubrajaju se zagrebački muzeji stradali prilikom raketiranja Gornjeg grada. Od 5 stradalih muzeja štete na građi pretrpjeli su samo Hrvatski prirodoslovni muzej i Hrvatski povijesni muzej, koji su bez poteškoća prikupili dokumentaciju.

U sljedećoj su grupi muzeji i zbirke koji su bili u neposrednoj blizini ratom zahvaćenih područja te su u nekoliko navrata doživjeli neposredne ili posredne pogotke. Uglavnom su imali urednu dokumentaciju i fotodokumentaciju prije i nakon oštećivanja. Jedinstven je slučaj Gradskog muzeja Karlovac, čija je građa na nekoliko lokacija (Kamensko, Vukmanić) ostala na okupiranom području. Kad je nakon završetka rata utvrđena pljačka, uništenje i teško oštećivanje velikog broja etnografske, prirodoslovne i kulturno-povijesne građe, popis šteta je načinjen relativno lako jer je muzej imao urednu dokumentaciju i fotodokumentaciju za većinu te građe (osim prirodoslovne zbirke).

Poseban je bio i slučaj Zavičajnog muzeja Konavala u Čilipima, gdje su zajedno sa zgradama izgorjeli i inventarni popisi građe. Na sreću je postojala dobra fotodokumentacija muzejskog postava prije rata, temeljem koje se uz pomoć voditeljice muzeja rekonstruirao popis inventara te su utvrđena uništenja i nestanak građe. Komisija je naknadno uspjela prikupiti dodatnu fotodokumentaciju o dijelu uništene građe.

Najviše je problema bilo s muzejima i zbirka koji su pet godina, a neki i više, bili pod okupacijom. Samo u dijelu tih muzeja dokumentacija je bila djelomično ili potpuno sačuvana, a novo stanje je snimljeno i uz pomoć prijeratnih kustosa ili kustosa najbližih muzeja utvrđena je ratna šteta i upisana u obrasce.

U većem broju takvih muzeja i zbirki prijeratna je dokumentacija bila neuredno i manjkavo vođena ili je uopće nije bilo. Poseban problem (kao i u većini stradalih muzejskih ustanova u Hrvatskoj) bio je nedostatak bilo kakve fotodokumentacije građe. Novozaposleni kustosi u tim muzejima samo su temeljem šturih opisa u inventarnim knjigama mogli utvrditi nestalu i uništenu građu. Iako se naknadno uspjelo prikupiti nešto fotodokumentacije, ipak je velika većina nestale građe ostala bez fotodokumentacije.

Izdvajamo dva primjera kad se revizijom fundusa moralo utvrditi činjenično stanje. U Muzeju grada Iloka revizijom kompletnog fundusa (cca 7000 predmeta) točno je utvrđen opseg šteta na građi, osim poznate pljačke 23 najvrjednije slike u svibnju 1997., neposredno prije vraćanja Podunavlja u sastav Republike Hrvatske.

Revizijom fundusa malog Zavičajnog muzeja u Zmajevcu (Baranja) nije bilo moguće ustanoviti štetu, iako postoje indicije o pljački određene količine građe. Bez fotodokumentacije i bez stručnog ili tehničkog osoblja koje je poznavalo građu i postav prije okupacije bilo je nemoguće utvrditi činjenično stanje.

Problematičan je bio i slučaj Memorijalnog muzeja u sklopu Spomen-područja Jasenovac, gdje je kompletna muzejska građa i dokumentacija opljačkana, tj. nestala je. Muzej je posjedovao više tisuća dokumenata i predmeta, a dokumentacija je bila samo djelomično mikrofilmirana. Utvrđeni su brojni propusti u vođenju inventarnih knjiga te potpuni nedostatak fotodokumentacije građe. Ipak, uz pomoć jedne prijeratne stručne djelatnice te mikrofilmiranih inventarnih knjiga rekonstruiran je popis dijela inventara opljačkanog iz Muzeja i upisan kao šteta u obrasce.

Kako je početkom prosinca 2001. dio opljačkane dokumentarne i predmetne građe vraćen posredstvom Muzeja holokausta iz Washingtona, točan broj i opis štete na građi jasenovačkog muzeja utvrdit će detaljna revizija (vraćenog) fundusa i dokumentacije o fundusu.

U grupi manjih muzeja, zapravo zbirki, bez kustosa i bez ikakve dokumentacije o građi utvrđen je uglavnom nestanak i uništenje fundusa. U nekoliko slučajeva nije pronađena nikakva prijeratna dokumentacija i fotodokumentacija o zbirka i njihovoj građi pa je popisu šteta priložena samo fotodokumentacija zatečenog stanja. U manjem broju takvih ustanova ratna je šteta popisana tek nakon mukotrpane potrage za dokumentacijom koja je omogućila rekonstruiranje popisa građe i slučajnom nabavkom dijela fotodokumentacije. Takav je, primjerice, bio slučaj Zoološkog muzeja Baranje u Kopačevu, gdje je osim namjerne i prirodne devastacije prirodoslovne građe, opljačkana mala, izuzetno vrijedna

zbirka oružja, dio koje je, na sreću, publiciran (i snimljen) prije dvadesetak godina.

Najviše problema s utvrđivanjem ratne štete na građi imao je i još uvijek ima vukovarski Gradski muzej i njegova 4 dislocirana muzeja/odjela. U svim dosad obrađenim i publiciranim tekstovima i analizama nema određenih podataka o šteti na vukovarskim muzejima/zbirka. Kako je 1991. iz Vukovara osim građe otuđena i dokumentacija, dosta se vremena utrošilo na prikupljanje podataka i alternativne dokumentacije zbog rekonstrukcije popisa fundusa.

U prosincu 2001. realiziran je povratak građe i dokumentacije iz Srbije u Gradski muzej Vukovar. Muzeju sad predstoji zahtjevan posao revizije cjelokupnog fundusa kojom će se točno utvrditi koliko i koje građe nedostaje, a očito je (i bez revizije) da dobar dio građe nedostaje. Zasad je sigurno da je dio građe uništen u prostorima dvorca Eltz još tijekom razaranja Vukovara 1991. Sigurno je također da nedostaje određeni broj slika Zbirke Bauer i Galerije umjetnina, a etnografskoj građi i građi iz Spomen-muzeja nobelovca Lavoslava Ružičke te Povijesnog, odnosno Spomen-muzeja II. kongresa KPJ, zasad nema traga.

Prezentacija podataka

Problematiku stradanja muzejske građe MDC prvi puta objavljuje krajem 1997. godine, kad nakon primarno prikupljenih podataka o stradanju muzeja i nakon formiranja baze *Registar ratnih šteta na muzejskoj građi u Hrvatskoj*, izdaje knjigu pod naslovom *Ratne štete na muzejima i galerijama u Hrvatskoj* Zagreb: MDC, 1997. (dvojezično, na hrv. i engl. jeziku).

U knjizi su opsežno opisane akcije i poslovi stručnjaka MDC-a na prikupljanju podataka, pomoći muzejskim ustanovama i odnosima s javnošću. Objavljena je i iscrpna bibliografija monografskih publikacija, kataloga i članaka na temu Domovinskog rata iz knjižnične zbirke MDC-a. Najopsežnije poglavlje unutar knjige je *Registar ratnih šteta na muzejima i galerijama*, u kojem su predstavljene podaci o ratnim stradanjima 66 muzeja, galerija, zbirki i lokaliteta (uključeni i tekstovi o Gradskom muzeju Vukovar i Muzeju grada Iloka koji su u to vrijeme još djelovali u progonstvu).

Krajem 1999. godine ostvareno je i dvojezično elektronsko izdanje spomenutog *Registra ratnih šteta* na web stranicama MDC-a — <http://www.mdc.hr>. Izdanje sadrži opcije za pretraživanje s popisa od 66 muzeja po abecednom redu grada/mjesta muzeja, postoji mogućnost izbora određenih muzeja ili podataka o muzeju, mogućnost pregleda fotografske dokumentacije, a postoji i mogućnost ispisa.

Objavljivanje klasične i elektronske knjige (kao i cjelokupni prvi dio Projekta *Popisa i procjene ratne štete na muzejskoj građi u Hrvatskoj*, koji uključuje terenska istraživanja, prikupljanje i reproduciranje dokumentacije, komisijsku obradu i upis podataka u obrasce) u cijelosti je financiralo Ministarstvo kulture Republike Hrvatske.

** Projekt Popisa i procjene ratne štete na muzejskoj građi u Hrvatskoj dovršen je 2001. godine MDC-ovom prijavom na natječaj za projekte u sklopu participacijskog programa UNESCO-a. Predloženom projektu MDC-a *Ratne štete na muzejskoj građi u Hrvatskoj: evaluacija prikupljenih podataka, izrada software-a i publiciranje na mreži* odobrena su financijska sredstva kojima su realizirana dodatna istraživanja i ekspertize stradale građe te izrada softvera i prezentacija na web stranicama MDC-a sredinom 2002. Od ukupnog broja stradalih predmeta na internetu je predstavljen izbor od 943 zapisa nestalih/opljačkanih, uništenih i oštećenih muzejskih predmeta iz 39 muzeja.

U predstavljenom izboru nema podataka samo o građi iz 5 manjih muzejskih zbirki, zbog potpunog nedostatka fotografske dokumentacije. Također, kao što je već nekoliko puta spomenuto, ovim projektom nije predstavljena šteta na građi u vukovarskim muzejima i zbirkama.

Građa za prezentaciju na web stranicama izabrana je prema kriteriju vrijednosti iz stručnih analiza i valorizacija. Prema raspoloživoj fotodokumentaciji iz Popisa ratnih šteta, osim te najvrjednije građe, izbor je obuhvatio i građu iz svake pojedine zbirke bez obzira na njenu vrijednost. Objavljeni su tabelarni prikazi s numeričkim podacima o broju šteta u muzejima, po vrsti građe i po zbirkama.

Stranice su kreirane tako da je ostvarena veza između ranije objavljenih stranica **Ratne štete na muzejima i galerijama** i novih detaljnih podataka **Ratne štete na muzejskoj građi** u tim muzejima, po vrsti građe i po stupnju oštećenja.

Zaključak

Projekt popisivanja ratne štete na muzejima i muzejskoj građi u Hrvatskoj utvrdio je podatke o 70 oštećenih i uništenih muzeja, galerija, zbirki i lokaliteta (+ 4 vukovarska muzeja), od kojih su 44 (+ 4 vukovarska muzeja) pretrpjela štetu na građi.

Utvrđen je i sveukupni broj od 8 225 stradalih muzejskih predmeta, od kojih je 5 038 nestalo i opljačkano, 2 374 uništeno te 843 oštećeno (nisu uključeni podaci o štetama na građi vukovarskih muzeja).

Obrada podataka o štetama otkrila je i najslabije točke muzejske djelatnosti u Hrvatskoj, a to su, prvenstveno, nedostatak dokumentacije u i o muzejima, posebno fotografske te problem nestručno, neuredno i neažurno vođene dokumentacije u određenom broju muzeja i zbirki.

Toj bi problematici ubuduće trebalo posvetiti posebnu pažnju, jer nedostatak fotodokumentacije, primjerice, onemogućuje ulazak u Interpolov program traženja ukradenih umjetnina. Osim toga, i »obične« krađe muzejske građe često ostaju neriješene, jer policija ne može intervenirati zbog nepostojanja fotodokumentacije ukradenih predmeta. Moguća su, osim ratnog, i razorna djelovanja prirodnih katastrofa (koje se nikako ne mogu predvidjeti) pa bi naša prebogata i raznovrsna baština morala biti barem dobro dokumentirana i fotodokumentirana.

Summary

Vladimira Pavić

War Damage Suffered by Museums and Museum Collections in Croatia (1991-1995)

During the war and occupation of certain areas in Croatia between 1991 and 1995, a great number of Croatian museums suffered destruction and damage, and parts of their collections were lost or stolen. Since 1991, Museum Documentation Centre in Zagreb (central indoc-service of Croatian museums) has been collecting and saving data on the preservation of exhibits and documentation, on war damage, as well as the extent of destruction of museum buildings and collections. It has also permanently informed Croatian and international public on the events and extent of destruction of cultural heritage. In 1996, the experts of MDC, members of the Commission for Listing and Estimation of War Damage on Movable Cultural Monuments in Museums and Galleries (appointed by the Croatian Ministry of Culture) have begun listing cases of war damage. In 1997, the data collected by fieldwork served as a basis for the *Registry of War Damage on Museums and Galleries*. Late in the same year, after the first data were collected, MDC published the book *War Damage on Museums and Galleries in Croatia*, bilingual, MDC, 1997. The project of listing cases of damage was brought to a close in late 1999, after the commission had estimated war damage (financial damage) according to the types of material and the degree of damage (except for the Museum of Vukovar), and the same year saw the publication of the bilingual electronic *Registry of War Damage on Museums and Galleries* on the web site of MDC, <http://www.mdc.hr>.

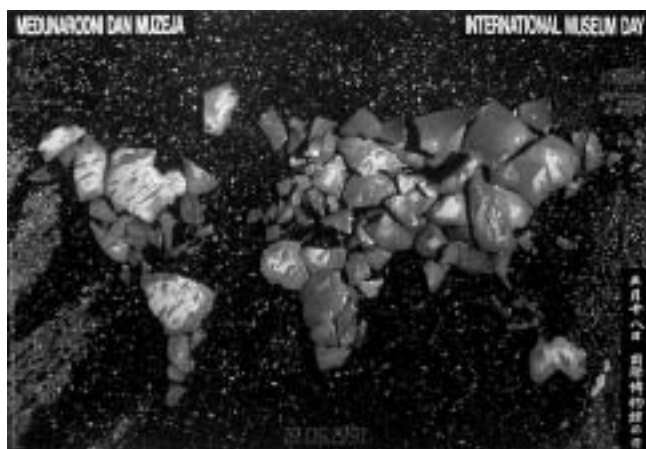
The electronic edition of the *Registry* has completed the book edition of 1997, to which further assorted data are being added. Until today, 74 museums, galleries, collections, and locations have been presented. The complete project of listing and estimation of war damage suffered by Croatian museum collections will be brought to a close these days, with the final estimation of 29887 museum exhibits damaged during the war; 25398 of these are missing or stolen; 2380 are destroyed and 2. 109 damaged. If we add to this number the data on damage in the Museum of Vukovar, the total figure of objects damaged in war will grow to more than 53000.

Prilog

1. Broj nestalih/opljačkanih, uništenih i oštećenih predmeta u muzejima, galerijama i zbirkama u Hrvatskoj

redni broj	broj muzeja	grad, naziv muzeja ili zbirke	nestali/opljačkani predmeti	uništeni predmeti	oštećeni predmeti	ukupno u muzeju
1	354043	BATINA, Memorijalna zb. batinske bitke	19			19
2	353038	BELIŠĆE, Muzej Belišće		1	12	13
3	354030	BENKOVAC, Zavičajni muzej	144			144
4	354050	BIJELI POTOCI — KAMENSKO, Memorijalni prirodni spomenik i rezervat	6			6
5	354044	BOLMAN, Zbirka bolmanske bitke	39			39
6	353052	BRLOG, Etnografska zbirka		250		250
7	353015	CAVTAT, Zbirka Baltazara Bogišića	2		1	3
8	353016	ĆILIP, Zavičajni muzej Konavala	28	58		86
9	353053	DALJ, Arheološka zbirka u OŠ	137			137
10	353032	DARDA, Arheološka zbirka	13			13
11	353003	DEBELA KOSA, Etnografska zbirka	68			68
12	353020	DOLNJA KUPČINA, Zavičajni muzej		13	6	19
13	353010	DRNIŠ, Gradski muzej Drniš	242	5	32	279
14	353019	DUBROVNIK, Dubrovački muzeji, Kulturno-povijesni muzej		13	3	16
15	353017	DUBROVNIK, Dubrovački muzeji, Etnografski muzej Rupe			7	7
16	353018	DUBROVNIK, Umjetnička galerija			1	1
17	354006	ERNESTINOVO, Likovna kolonija kipara naivaca <i>Petar Smajić</i>	177	8	27	212
18	353004	GOSPIĆ, Muzej Like (+ Rodna kuća N. Tesle, Smiljan)		39	23	62
19	353040	ILOK, Muzej grada Iloka	106	4	4	114
20	354021	JASENOVAC, Spomen-područje Jasenovac (+Muzej »Kula«, S. Gradiška)	2.832		6	2.838
21	353001	KARLOVAC, Gradski muzej Karlovac (+depo Kamensko; Memorijalna kuća obitelji Ribar, Vukmanić)	89	958	110	1.157
22	353029	KNIN, Kninski muzej	238			238
23	354031	KOPAČEVO, Zoološki muzej Baranje	98	684	224	1.006
24	353007	LUG, Povijesna i etnografska zbirka	11			11
25	353023	NAŠICE, Zavičajni muzej Našice				1
26	354033	NOVA GRADIŠKA, Gradski muzej			52	52
27	353005	OSIJEK, Galerija likovnih umjetnosti	4	1	2	7
28	354012	OSIJEK, Muzej Slavonije	108	2	194	304
29	353024	OTAVICE, Crkva Presvetog Otkupitelja — Grobnica obitelji Meštrović	5			5
30	353009	PETRINJA, Galerija Krsto Hegedušić	56		7	63
31	353014	KONČAREV KRAJ, Memorijalni muzej Rade Končara	39		3	42
32	354048	MUKINJE, Muz. zbirka Spomen-doma 6. ličke	262			262
33	354049	TRNAVAC, Muzej Prve ženske partizanske čete	151			151
34	353025	SISAK, Muzej Sisak			3	3
35	354013	SLAKOVCI, Etnografska zbirka		292		292
36	353022	SLATINA, Zavičajni muzej/ Muz. zbirka Lisičine		38		38
37	353026	SLAVONSKI BROD, Muzej Brodskog Posavlja			1	1
38	353039	VINKOVCI, Gradski muzej Vinkovci 11				
39	353051	VOJNIĆ, Memorijalni park Petrova gora	136		99	235
40	353002	VUKMANIĆ, Etnografska zbirka	28			28
41	353034	ZADAR, Nar. muzej/Galerija umjetnina		7		7
42	354035	ZAGREB, Prirodoslovni muzej		1	14	15
43	354036	ZAGREB, Hrvatski povijesni muzej			2	2
44	354047	ŽUPANJA, Zavič. muzej <i>Stjepan Gruber</i>			8	8
SVEUKUPNO			5.038	2.374	843	8.255

Plakat B. Ljubičića 1991. s prikazom zemlje sastavljene od krhotina zemljanog posuđa. Snimio Damir Fabijanić.

Plakat B. Ljubičića 1994. — M kao muzej ispisuju mravi. Snimio Damir Fabijanić.

Kutija s namjerno razbijenim jajima iz zbirke Zoološkog muzeja Baranje u Kopačevu. Snimio Davor Javorović, 1997.

Milena Lah, Kobac — skulptura u vrtu ispred dvorca prije i nakon uništenja. Fototeka Muzeja grada Iloka.

Ivan Meštrović, Porodjenje — uništeni reljef zatečen na stubištu Muzeja nakon oslobođenja. Fototeka Muzeja Drniške krajine, Drniš.

